

**Riksdagens svar på regeringens proposition med förslag
till lag om ordningsvakter samt till vissa lagar som har sam-
band med den**

Till riksdagen har överlämnats regeringens proposition nr 148/1998 rd med förslag till lag om ordningsvakter samt till vissa lagar som har samband med den. Riksdagen, som

i ärendet mottagit förvaltningsutskottets betänkande nr 33/1998 rd, har antagit följande lagar:

Lag

om ordningsvakter

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Tillämpningsområde

I denna lag bestäms om de skyldigheter och befogenheter som den som med stöd av lagen om sammankomster (/), lagen om friluftsliv (606/1973), sjömanslagen (423/1978) eller förordningen om inkvarterings- och förplägnadsrörelser (727/1991) har utsetts att övervaka ordning och säkerhet (*ordningsvakt*) har i sitt uppdrag samt om hur en sådan person skall godkännas för uppdraget.

Denna lag tillämpas också på den som med anledning av ett sådant uppdrag som avses i 3 § lagen om bevakningsföretag (237/1983) har utsetts att fullgöra ordningsövervakningsuppgifter som grundar sig på en författning som nämns i 1 mom. På väktare tillämpas härvid inte 4—6 § lagen om bevakningsföretag. På arbetstagare som avses i 1 § sjömanslagen och som med stöd av sjömanslagen har utsetts till ordningsvakter tillämpas utöver denna lag också sjömanslagen och andra bestämmelser om sjöarbete.

Om rätten att avbryta en allmän sammankomst eller offentlig tillställning eller bestämma att en sådan sammankomst eller tillställning skall avslutas bestäms i lagen om sammankomster.

2 §

En ordningsvaks uppgift och tjänstgöringsområde

Till ordningsvakt får utses en person som gett sitt samtycke till uppgiften och som polisen har godkänt som ordningsvakt så som bestäms i 10 §.

Ordningsvakten har till uppgift att upprätthålla ordning och säkerhet samt förhindra brott och olyckor vid den tillställning eller inom det område för vilket han med stöd av en författning som nämns i 1 § 1 mom. har utsetts till ordningsvakt (*tjänstgöringsområde*).

En ordningsvakt skall handla i enlighet med bestämmelser i lag och förordning samt iaktta de befallningar och föreskrifter som polisen samt räddnings- och övriga myndig-

heter meddelar antingen på förhand eller under tillställningen.

3 §

Principer för verksamheten

En ordningsvakt skall i sin verksamhet prioritera sådana åtgärder som främjar allmänhetens säkerhet.

En ordningsvakt skall vara saklig och objektiv samt främja försonlighet. Ordningssvakten skall i första hand genom råd, uppmaningar och befallningar upprätthålla ordningen och säkerheten inom sitt tjänstgöringsområde.

Ordningssvakten skall vidta åtgärder så att de inte medför större skada eller olägenhet än vad som är nödvändigt för att uppdraget skall kunna fullgöras.

4 §

Tryggnade av säkerheten inom tjänstgöringsområdet

En ordningsvakt skall särskilt övervaka att säkerheten inte äventyras för någon inom hans tjänstgöringsområde. Han skall utan dröjsmål underrätta den som ordnar tillställningen eller innehavaren av området om sådana omständigheter som kommit till hans kännedom och som uppenbarligen äventyrar säkerheten, och omedelbart vidta brådskande åtgärder som är nödvändiga för att upprätthålla säkerheten, såsom att varna allmänheten och dirigera allmänheten bort från det farliga området samt avlägsna orsaken till faran.

Om de åtgärder för avvärjande av fara som har vidtagits av arrangören eller av områdets innehavare och ordningssvakten inte har varit tillräckliga, skall ordningssvakten underrätta polisen och vid behov räddningsmyndigheterna om de omständigheter som äventyrar säkerheten.

5 §

Skyddande av utomstående och av miljön

En ordningsvakt skall övervaka att tillställningen inte medför fara eller oskäligen stör-

ningar för utomstående, trafiken eller hemfriden.

Ordningssvakten skall inom sitt tjänstgöringsområde också övervaka att annans egendom inte skadas och att miljön inte orsakas annan skada än vad som kan anses godtagbart med hänsyn till tillställningens syfte och övriga omständigheter.

Ordningssvakten skall utan dröjsmål underrätta den som ordnar tillställningen eller innehavaren av området om sådana omständigheter som avses i 1 och 2 mom. och som kommit till hans kännedom och omedelbart vidta åtgärder för att avvärja fara, skada eller störning.

Om de åtgärder som tillställningens arrangör eller innehavaren av området och ordningssvakten har vidtagit för att avvärja fara, störning eller skada som avses i 1 och 2 mom. inte har varit tillräckliga, skall ordningssvakten underrätta polisen och vid behov räddningsmyndigheterna om faran, störningen eller skadan.

6 §

Vägrande av tillträde

En ordningsvakt skall vägra en person tillträde till tjänstgöringsområdet, om det finns grundad anledning att misstänka att personen kan äventyra ordningen eller säkerheten där på grund av att han är berusad eller på grund av sitt uppförande eller föremål som han medför, eller om han inte har uppnått den ålder som krävs för tillträde till området.

Ordningssvakten har dessutom rätt att vägra en sådan person tillträde till tjänstgöringsområdet som

1) på grund av sitt tidigare uppförande kan misstänkas komma att äventyra ordningen eller säkerheten där,

2) inte uppfyller de villkor som tillställningens arrangör eller innehavaren av området har uppställt för tillträde till området, dock med beaktande av vad som i strafflagen (39/1889) bestäms om diskriminering, eller som

3) med skäl kan misstänkas medföra föremål eller ämnen som det enligt lag eller enligt de villkor som arrangören eller polisen har uppställt är förbjudet att inneha inom området.

7 §

Avlägsnande, gripande och hållande i förvar

En ordningsvakt har rätt att från sitt tjänstgöringsområde avlägsna en person som

1) i berusat tillstånd stör ordningen eller andra personer,

2) genom hotfullt uppträdande, oljud eller våldsamhet stör ordningen eller äventyrar säkerheten, eller som

3) trots tillsägelse underlåter att följa en befallning som är nödvändig för upprätthållande av ordning eller säkerhet.

Om det är uppenbart att det inte är tillräckligt att en person avlägsnas från platsen och störningen eller faran inte annars kan avvärjas, har ordningsvakten rätt att gripa personen, om gripandet är nödvändigt för att avvärja allvarlig fara för andra personer eller egendom. Den gripne skall utan dröjsmål överlämnas till polisen. En ordningsvakt har dock inte rätt att gripa en person vid en allmän sammankomst.

Kan den som gripits inte utan dröjsmål överlämnas till polisen, har ordningsvakten rätt att med polisens samtycke och med iakttagande av de anvisningar som meddelats av det ministerium som svarar för den inre säkerheten hålla honom i förvar i högst fyra timmar från gripandet, dock högst till dess att tillställningen är slut och allmänheten avlägsnat sig eller tills grunden för gripandet annars har upphört.

Den som med stöd av denna lag gripits ombord på ett fartyg får dock på order av fartygets befälhavare hållas i förvar tills fartyget nästa gång anlöper en hamn, om inte grunden för gripandet har upphört före det.

8 §

Förbjudna föremål och ämnen

En ordningsvakt har rätt att med hjälp av metalldetektor eller någon annan sådan teknisk anordning visitera en person som söker tillträde till eller befinner sig inom hans tjänstgöringsområde för att förvissa sig om att personen inte bär på sig eller medför sådana föremål eller ämnen som kan äventyra ordningen eller säkerheten eller vilkas innehav på tjänstgöringsområdet är förbjudet enligt lag eller bestämmelse som meddelats med stöd av lag. Med stöd av order enligt

23 § 4 mom. lagen om sammankomster från arrangören eller polisen eller om det av någon annan orsak finns grundad anledning att misstänka att personen medför sådana föremål eller ämnen, får personen och saker som han medför granskas även på annat lämpligt sätt.

En ordningsvakt har i samband med gripande som avses i 7 § 2 mom. rätt att kroppsvisitera den som gripits för att förvissa sig om att denne inte medför föremål eller ämnen med vilka han kan äventyra förvaringen eller utsätta sig själv eller andra för fara.

Ordningsvakten har rätt att frånta en person föremål och ämnen som avses i 1 och 2 mom. och som påträffats vid visitationen. Ordningsvakten har också rätt att frånta en person som befinner sig inom hans tjänstgöringsområde föremål eller ämnen som påträffats vid visitationen eller annars och som kan användas vid brott mot eller hot om brott mot liv eller hälsa eller som det annars enligt lag eller bestämmelse som meddelats med stöd av lag är förbjudet att medföra till området.

De föremål och ämnen som fråntagits någon skall utan dröjsmål överlämnas till polisen eller, om inga hinder enligt lag finns därför, återlämnas till ägaren eller innehavaren när han avlägsnar sig från platsen.

9 §

Användning av maktmedel

I sitt uppdrag har en ordningsvakt rätt att när han vägrar en person tillträde till eller avlägsnar någon från en plats, griper en person, visiterar en gripen person, hindrar att någon som gripits flyr, fråntar någon ett föremål eller ämne eller avlägsnar ett hinder använda maktmedel i den mån det behövs och kan anses försvarligt.

Frågan om huruvida maktmedlen är försvarliga skall bedömas med hänsyn till hur viktigt och brådskande uppdraget är, hur farligt motståndet är, de resurser som står till förfogande samt övriga omständigheter som inverkar på helhetsbedömningen av situationen.

När en ordningsvakt bistår polisen gäller dessutom vad som i 27 § polislagen (493/1995) bestäms om rätten för en person som tillfälligt bistår en polisman att använda maktmedel.

10 §

Godkännande som ordningsvakt

Som ordningsvakt får godkännas en för uppgiften lämplig myndig person med sådan utbildning som godkänts av det ministerium som svarar för den inre säkerheten. En ordningsvakt godkänns för högst fem år i sänder av den lokala polisen i ordningsvaktens hemkommun. Polisen kan återkalla godkännandet i fråga om en person som inte längre uppfyller villkoren för godkännande.

Med beaktande av en tillställnings omfattning och natur samt av andra särskilda skäl kan den lokala polisen på den ort där tillställningen ordnas som ordningsvakt vid en enskild tillställning godkänna också en person som saknar sådan utbildning som avses i 1 mom.

11 §

Kännetecken och kort för ordningsvakter

Den som enligt denna lag har utsetts till ordningsvakt skall när han utför sitt uppdrag bära ett synligt kännetecken som fastställts av det ministerium som svarar för den inre säkerheten. Ingen annan har rätt att använda detta kännetecken.

Den som i enlighet med 10 § 1 mom. godkänts som ordningsvakt skall när han utför sitt uppdrag ha med sig ett av polisen utfärdat ordningsvaktskort, som på begäran skall visas upp. En ordningsvakt som avses i 10 § 2 mom. skall på motsvarande sätt ha med sig och på begäran visa upp en kopia av det beslut genom vilket han har godkänts för uppgiften.

12 §

Straffbestämmelse

En ordningsvakt som uppsåtligen eller av grov oaksamhet underlåter att fullgöra sina

skyldigheter enligt 2 § 3 mom., 4 eller 5 § eller 6 § 1 mom. skall, om inte strängare straff bestäms någon annanstans i lag, för *ordningsövervakningsförseelse* dömas till böter.

För ordningsövervakningsförseelse skall också dömas den som använder ett sådant kännetecken för ordningsvakt som avses i 11 § 1 mom. utan att vara berättigad därtill.

Straff för motstånd mot ordningsvakt bestäms i strafflagen.

13 §

Närmare bestämmelser och föreskrifter

Närmare bestämmelser om tillämpningen av denna lag utfärdas vid behov genom förordning.

Utöver vad som anges ovan kan det ministerium som svarar för den inre säkerheten meddela närmare föreskrifter om hållande i förvar enligt 7 § och om lokaler som används för detta ändamål, om företagande av visitation enligt 8 §, om förvaring av föremål och ämnen som omhändertagits, om användning av maktmedel, hjälpmedel vid användning av maktmedel samt om ordningsvakternas utbildning och om förfarandet vid godkännande av ordningsvakter.

14 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 199 .

Ett sådant beslut om godkännande som ordningsman som givits med stöd av 11 § förordningen om offentliga nöjestillställningar (687/1968) gäller som sådant godkännande som ordningsvakt som avses i 10 § 1 mom. i denna lag på de villkor och med de begränsningar om vilka bestäms i beslutet, dock högst i tre år efter den dag då denna lag träder i kraft.

Lag

om ändring av 22 § lagen om friluftsliv

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 22 § 1 mom. lagen den 13 juli 1973 om friluftsliv (606/1973), sådant det lyder i lag 1343/1994, som följer:

22 §

Den som driver en campingplats kan till-
sätta ordningsvakter för att övervaka ord-
ningen och säkerheten på campingplatsen
och i dess omedelbara närhet. Den lokala
polisen på den ort där campingplatsen är
belägen kan vid behov meddela den som
driver campingplatsen föreskrifter om tillsät-

tandet av ordningsvakter. Om behörig-
hetskraven för ordningsvakterna samt om
deras utbildning, befogenheter och skyldig-
heter bestäms i lagen om ordningsvakter
(/).

Denna lag träder i kraft den 199 .

Lag

om ändring av 74 § sjömanslagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 74 § sjömanslagen av den 7 juni 1978 (423/1978) ett nytt 3 mom. som följer:

74 §

Upprätthållande av ordning

Utöver vad som bestäms i 1 och 2 mom.
kan befälhavaren för ett fartyg som utför
sådan befordran av passagerare som avses i
15 kap. sjölagen utse ordningsvakter för att

övervaka ordningen och säkerheten på far-
tyget och i dess omedelbara närhet. Om be-
hörighetskraven för de ordningsvakter som
avses i detta moment samt om deras utbild-
ning, befogenheter och skyldigheter bestäms
i lagen om ordningsvakter (/).

Denna lag träder i kraft den 199 .

Lag

om ändring av strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i strafflagen av den 19 december 1889 (39/1889) 3 kap. 8 § 1 mom., sådant det
lyder i lag 496/1995, samt
ändras 3 kap. 9 § 2 mom. och 17 kap. 6 § 2 mom. 4 punkten,
dessa lagrum sådana de lyder, 3 kap. 9 § 2 mom. i nämnda lag 496/1995 och 17 kap. 6 §
2 mom. 4 punkten i lag 563/1998, som följer:

3 kap.

**Om grunder, som utesluta eller minska
gärnings straffbarhet**

9 §

Har det i fall som avses i 8 eller 8 a §, i 27 § polislagen eller i 9 § lagen om ordningsvakter (/) tillgripits strängare maktmedel än vad som enligt nämnda paragrafer kan anses försvarligt, får straffet av särskilda skäl som minskar gärningens klanderbarhet nedsättas på det sätt som bestäms i 1 mom. eller, om synnerligen vägande skäl därtill föreligger, gärningsmannen helt befrias från straff.

Helsingfors den 19 februari 1999

17 kap.

Om brott mot allmän ordning

6 §

*Motstånd mot person som upprätthåller
ordningen*

Med *person som upprätthåller ordningen* avses i denna paragraf

4) en ordningsvakt som avses i lagen om ordningsvakter (/).

Denna lag träder i kraft den 199 .